

УДК 658:621.339.15

Чорній Б.П.

**НАПРЯМИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДЖЕРЕЛ
ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ
У ПІДПРИЄМСТВА РОЗПОДІЛЕННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ**

У статті подано авторське тлумачення сутності економічної категорії «інвестиційні ресурси», що дано можливість дослідити існуючу класифікацію інвестиційних ресурсів. Доведено, що основними джерелами інвестування на мікрорівні можуть бути: ендогенні власні фінансові ресурси та екзогенні джерела, що включають залучені й позичкові фінансові ресурси та бюджетні асигнування.

Ключові слова, інвестування, інвестиційні ресурси, підприємства розподілення електроенергії, диверсифікація, залучення інвестиційних ресурсів.

В статье подано авторское толкование сущности экономической категории «инвестиционные ресурсы», что дало возможность исследовать существующую классификацию инвестиционных ресурсов. Доказано, что основными источниками инвестирования на микроуровне могут быть эндогенные – собственные финансовые ресурсы и экзогенные источники, включающие привлеченные, заемные финансовые ресурсы и бюджетные ассигнования.

Ключевые слово: инвестирование инвестиционные ресурсы, предприятия распределения электроэнергии, диверсификация, привлечение инвестиционных ресурсов.

Вступ. Розширення економічного потенціалу підприємств, більш ефективно його використання пов'язано із обґрунтуванням та реалізацією процесу ефективних форм вкладення капіталу – інвестуванням, що забезпечується системою правового регулювання відносин суб'єктів, форм, методів, гарантією прав учасників.

Виявлення класифікації джерел інвестиційних ресурсів видається важливим кроком як з теоретичної, так і з практичної точок зору, адже знаючи закономірності формування інвестиційних ресурсів та їх типів в певних пропорціях, можна підвищити інвестиційну активність і стабільність стану економічної системи в умовах нарощення загроз і ризиків.

Аналіз основних досліджень. Аналізу стану та проблемам залучення інвестиційних ресурсів в підприємства України присвячено чимало спеціальних досліджень і публікацій українських

вчених, а саме і І.О. Бланка, В.В. Бочарова, Г.В. Возняк, М.П. Денисенко, А.І. Дуки, К.В. Ілляшенко, О.Є. Кузьміна, О.О. Охріменко, А.А. Пересади, В.П. Савчука, Т.С. Сомкенко, О.О. Терещенко, Д.М. Черваньова та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Але незважаючи на велику кількість публікацій стосовно залучення інвестиційних ресурсів, проблема залучення та джерел диверсифікації інвестиційних ресурсів досі залишається невирішеною, особливо в сучасних умовах нарощення загроз та ризиків.

Постановка завдання. Метою статті є встановлення напрямів диверсифікації джерел залучення інвестиційних ресурсів для підприємств розподілення електроенергії. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: визначити сутність економічної категорії «інвестиційні ресурси»; дослідити існуючу класифікацію інвестиційних

ресурсів; встановити основні джерела інвестування на мікрорівні.

Результати дослідження. Перед тим як розглядати можливість диверсифікації джерел залучення інвестиційних ресурсів для підприємств доречним, на наш погляд, є з'ясування тлумачення сутності економічної категорії «інвестиційні ресурси».

Проведене дослідження сутності та складу інвестиційних ресурсів дає можливість дати авторське тлумачення з огляду на уречевлений зміст такої економічної категорії, а саме під інвестиційними ресурсами слід розуміти сукупність фінансових, матеріальних, нематеріальних, а також інтелектуальних ресурсів, які використовуються суб'єктами господарювання у процесі їх вкладення в об'єкти інвестування та допомагають перетворити потенціал у капітал, із врахуванням їх ризикованості дія отримання прибутку або досягнення соціального, екологічного та іншого ефекту.

Дане обґрунтування змісту інвестиційних ресурсів дає можливість визначення джерел інвестиційних ресурсів підприємства.

Опрацювання питання класифікації допоможе мобілізувати кошти джерел інвестиційних ресурсів з урахуванням всіх позитивних і негативних моментів, що сприятиме формуванню найбільш прийняттого і сприятливого «портфеля джерел інвестиційних ресурсів».

Необхідно відзначити, що інвестиції класифікуються за [1; 2; 3; 4]:

- метою – прямі і портфельні;
- формою власності – державні, приватні, муніципальні;
- джерелом фінансування – прямі, цільові, договірні;
- ступенем ризикованості вкладення – безризикові і ризикові;
- ожередом національного походження – національні, іноземні;
- об'єктом вкладення -у фізичні, грошові, нематеріальні активи;
- рівнем ліквідності інвестиційних ресурсів – високо-, середньо-, низько-, неліквідні;

- ступенем циклічності отримання доходів – нециклічні і ануїтетні;

- суб'єктами інвестування – фізичні, юридичні особи, держава;

- термінами вкладення – короткострокові, середньострокові, довгострокові;

- джерелом спрямованості – первинні, екстенсивні, реінвестовані;

- натурально речовою формою – у грошовій, фінансовій, матеріальній, нематеріальній формі*.

- видами вкладення – фінансові, реальні;

- областю застосування – галузеві, міжгалузеві тощо.

Не будемо розглядати різні моделі класифікації з визначенням позитивних і негативних сторін кожної з них, але зауважимо, що для здійснення інвестицій потрібні ресурси з різних джерел походження

Отже, основними джерелами інвестування на мікрорівні можуть бути: ендогенні джерела власні фінансові ресурси; екзогенні джерела -залучені фінансові ресурси, позичкові фінансові ресурси та бюджетні асигнування.

Головним джерелом інвестування є ендогенні інвестиційні ресурси підприємства, що формуються за рахунок початкових внесків засновників підприємства, накопичення прибутку, амортизаційних відрахувань, заощаджень трудового колективу, продажі частини активів підприємства, виплат від страхових компаній тощо.

Якісні характеристики ендогенних інвестиційних ресурсів переносять свої властивості на структуру капіталу підприємства розподілення електроенергії.

До позитивних властивостей інвестиційних ресурсів із ендогенних джерел відносяться: швидкість часу та простота прийняття рішення щодо залучення інвестиційних ресурсів на рівні самого підприємства розподілення електроенергії; за сприятливих зовнішніх умов висока можливість виникнення генерування прибутку, оскільки відсутні різні виплати за

використання інвестиційних ресурсів; зниження ризику банкрутства; забезпечення у довгостроковому періоді фінансової стійкості та платоспроможності.

У свою чергу до негативній: властивостей слід піднести: неможливість забезпечення необхідного обсягу/інвестиційних ресурсів у зв'язку з їх обмеженістю; відсутність можливості приросту рентабельності власного капіталу, оскільки неможливо забезпечити збільшення фінансової рентабельності над економічною без залучення інвестиційних ресурсів із екзогенних джерел; інколи висока вартість інвестиційних ресурсів по відношенню до ресурсів з інших джерел.

Інвестиційні ресурси із ендogenous джерела, у свою чергу, можуть бути внутрішньою походження, що складаються з інвестиційних ресурсів які формуються за рахунок: нерозподіленого прибутку; амортизаційних відрахувань; інших внутрішніх джерел підприємства. А також інвестиційні ресурси із ендogenous джерела можуть бути зовнішнього походження, що формуються за рахунок: додаткових внесків пайового або акціонерного капіталу; продажі частини активів підприємства; заощаджень трудового колективу; виплат від страхових компаній; інших ендogenous джерел зовнішнього походження (безоплатно надані матеріальні та нематеріальні активи тощо).

Формування інвестиційних ресурсів із ендogenous як внутрішніх так і зовнішніх джерел є частиною механізму залучення інвестиційних ресурсів, що полягає у забезпеченні необхідного рівня самофінансування підприємства. Залучення інвестиційних ресурсів з ендogenous джерел походження приводить до максимальної фінансової стійкості підприємства, але при цьому обмежує: по-перше, використання фінансових можливостей приросту прибутку по вкладеним інвестиційним ресурсам, по-друге, можливості розвитку підприємства.

Але власні ресурси не задовольняють потреби підприємств у інвестиційних ресурсах та не забезпечують повністю динамічного розвитку потенціалу підприємства, що спонукає до диверсифікації джерел інвестиційних ресурсів із інших екзогенних джерел.

Інвестиційні ресурси залучені з екзогенних джерел походження мають потужний вплив на якісні характеристики капіталу підприємства через їх властивості.

До позитивних властивостей інвестиційних ресурсів із екзогенних джерел походження можна віднести:

забезпечення зростання фінансового потенціалу підприємства розподілення електроенергії при розширенні його активів та господарської діяльності;

можливість генерувати приріст фінансової рентабельності; більші можливості залучення інвестиційних ресурсів тощо. До негативних властивостей можна віднести;

появу фінансових ризиків, тобто збільшення ризиків зниження фінансової стійкості та зменшення платоспроможності підприємства;

складність залучення інвестиційних ресурсів з екзогенних джерел; зменшення норми прибутку за рахунок виплат за залучений капітал; залежність вартості залучення інвестиційних ресурсів з екзогенних джерел від коливань фінансового ринку та сучасних умов загроз та ризиків.

Отже, фінансові ресурси залучені з екзогенних джерел з одного боку призводять до більш високого фінансового потенціалу (та фінансової рентабельності за рахунок диверсифікації джерел інвестиційних ресурсів, а з іншого, сприяють появі фінансовій ризиків та банкрутству підприємства.

Висновки. Отже, для розвитку підприємств розподілення електроенергії в сучасних умовах нарощення загроз та ризиків при залученні інвестиційних ресурсів важливою задачею до визначення такого сполучення ендogenous

та екзогенних інвестиційних джерел яке максимізує вірогідність досягнення мети підприємства розподілення електроенергії, а саме його стабільний економічний розвиток, що, у свою чергу, висуває певні вимоги до якісних та кількісних характеристик інвестицій, залучених з різних джерел.

У зв'язку з обмеженістю ендогенних джерел підприємств розподілення електроенергії в сучасних умовах нарощення загроз та ризиків все більшого значення набувають екзогенні джерела. А коли мова йде про комунальні підприємства, актуальними та перспективними є бюджетні асигнування.

Список використаних джерел:

1. Бланк И.А. Основы инвестиционного менеджмента / И.А. Бланк // 2-е изд. перераб. и доп. – К.: Ольга, Ника-Центр, 2006. – 552 с.
2. Охріменко О.О. Детермінанти інвестиційного забезпечення: принципи, механізм, ефективність / ОО. Охріменко, І.М Манаєнко // Економіка розвитку – 2014. – № 1(69). – С. 34-40.
3. Покатаєва К.П. Інвестиційна діяльність підприємств у глобальному середовищі: методичний інструментарій управління / К. П. Покатаєва; М-во освіти і науки України, Харк. нац. автомоб.-дор. ун-т. – Х. – ХНАДУ, 2009. – 167 с.
4. Сорока Л.М. Економічна сутність інвестицій та теоретичні основи інвестування (Електронний ресурс) Л. М. Сорока // Ефективна економіка: наук. флх. ід., 2014. – Режим доступу: <http://www.econotPv.navka.com.ua>

Chomie B.P.

DIRECTIONS DIVERSIFY SOURCES OF INVESTMENT ATTRACTION IN THE VENTURE ELECTRICITY

The article determined that the under investment intercession is the sum of financial, material and non-material, and intellectual resources used by business entities in the problems: of attachment in investment objects are to and assist the conceit potential in capital, taking into account their risk for achieving social, environmental aid other effects.

This content substantiation of investment resources enables the identification of sources of the investment resources.

It is proved, that the main sources of investment at the micro level can be: the endogenous sources – their own financial resources; the exogenous source: attracted financial resources, loan financial resources and budget allocations.

The main source of investment is the endogenous resources investment company, which formed by the original founders of the company contributions, accumulation of profits, depreciation, labor collective savings, sales of assets, payments from insurance companies and others.

Qualitative characteristics of endogenous resources is transferred its investment properties at the capital structure of the electric energy enterprise distribution.

Positive properties of investment resources from the endogenous sources to the enterprise are identified.

However, it was established, that their resources do not satisfy the needs of investment resources and do not provide full dynamic potential of companies, which leads to the diversification of sources of investment resources from other exogenous sources

It is proved, that investment funds drawn from exogenous sources have a powerful influence on the quality characteristics on the company capital through their properties.

The positive properties of investment resources from the exogenous sources are including: ensuring the growth of the enterprise financial potential by electric energy distribution in expanding its assets and business activities, the ability to generate financial growth of profitability; more opportunities to attract investment resources and so on.

The negative properties are including: the emergence of financial risks, risk reduction, that increase stability and reduce financial solvency; the difficulty attracting investment resources from the exogenous sources; reduce profit margins through payments on borrowed capital: the dependence of the value of investment attraction from the exogenous sources from fluctuations the financial market conditions and the current threats and risks.

Therefore, the financial resources drawn from the exogenous sources on one side lead to higher financial capacity and financial profitability through diversifying the sources of investment resources, on the other side, contributing to the financial risks and bankruptcy.

It was established, that in modern conditions of increasing threats and risks when involved investment resources, for the development enterprise distribution of electric energy the important task is determination of such combination of endogenous and exogenous investment sources, which maximizes the achievement of the objective of the enterprise distribution of electric energy, namely its stable economic development, which in turn certain requirements to qualitative and quantitative characteristics of investments attracted from various sources.

Due to limited endogenous sources of electricity distribution enterprises in modern conditions increasing threats and risks, becoming increasingly important the exogenous source.

Keywords: investment, investment funds, companies electricity, diversification of investment attraction.